

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

Art. II. Vtrum scientia media sit nova, & à Recentioribus inventa, vel
antiqua, & olim à Pelagianis, & Semipelagianis asserta?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

Scientia verò conditionatorum quam nos admittimus, est eminenter speculativa & practica; nec mensuratur à suo objecto, quantum ad veritatem & certitudinem, sed potius est ejus regula & mensura.

ARTICVLVS II.

Utrum scientia media sit nova, & à Recentioribus inventa; vel antiqua, & olim à Pelagianis, & Semipelagianis asserta?

6. **S**cientiam mediam esse novam, & antiquis Theologis prorsus incognitam, plures ex ejus defensoribus asserunt. Molina enim in Concordia ad quæst. 23. art. 4. & 5. hæc scribit: *Quia hæc nostra ratio concilianda libertatis arbitrii cum divina prædestinatione, à nemine quem vidimus, fuit hucusque tradita, ideò paulo fusiùs est exponenda. Addit: Si ab Augustino ea data & explanata fuisset, Pelagiana hæresis nunquam fuisset exorta; neque ex Augustini opinione, concitationibusque ejus cum Pelagianis, tot fideles fuissent turbati, nec ad Pelagianos defecissent. Similia habet Fonseca quæst. 6. Metaph. sect. 8. ubi in Domino gloriatur, se primum in Deo quandam de actibus liberis sub conditione futuris excogitasse scientiam, quam dicit esse mediam inter scientiam Dei naturalem, & liberam. Annuit Vazquez Molina & Fonseca, ait enim 1. p. disp. 67. cap. 7. *Quid mirantur Scholastici Theologi, si præter scientiam simplicis intelligentiæ & visionis, nos aliam ponamus cujus ipsi mentionem non fecerunt? Et Granada tract. 5. disp. 3. sect. 2. dicens: Quid mirum est, si temporum decursu aliquid novi à recentioribus Theologis excogitatum sit? Denique Valentini Herice 1. p. dif. 7. cap. 10. sic ait: Quis nesciat hanc scientiam mediam latuisse Scholasticos, & à nostris Patribus, è tenebris in quibus latebat erutam, diligenti Patrum assiduæque lectione? Suarez verò iltis cautior & prudentior, asserere non audet hanc scientiam esse novam, & à Patribus Societatis inventam, ne solo novitatis titulo contemnatur; sed è contra contendit illam esse antiquissimam, à temporibus D. Augustini usque ad hæc nostra tempora perenniter fluxisse, imò & è visceribus Augustini, in quibus latebat, erutam fuisse.**
7. Porro talem scientiam olim Pelagianis & Semipelagianis valde fuisse familiarem, eosque ad illius usum, quasi ad portum confugisse, ut salvâ libertate nostrâ, Dei certam prædestinationem & vocationem facerent, adeò manifestum est, ut vix egeat probatione: communia enim erant hæc duo apud illos principia, prædestinare idem esse quòd præscire, & quemlibet prædestinari ex præviso aliquo salutis initio à seipso, etiam sub gratia petito, unde consequitur necessarius usus scientiæ mediæ, ut expressè docet Pelagius commentarijs in cap. 8. & 9. ad Romanos. Unde D. Augustinus epist. 105. ad Sixtum: *Mirum est cum his coarctantur angustiis, in quanta se abrupta præcipitent, metuentes retia veritatis: ideò, inquit, nondum natorum alium oderat, scilicet Esau, & Iacob diligebat, quia futura eorum opera prævidebat, & ex ipsorum operibus, Deum habere aut odium, aut misericordiam. Idem habet Julianus libro 1. operis imperfecti folio 184. dicens: Non in seminibus, sed in moribus esse*

A distantiam, siquidem Iacob & Esau unâ seminis exceptione conceptos, & unâ vi parentis effusi, diversos nimium exitus pro diversitate meritorum pertulerunt. Quenam verò fuerint illa merita parvulorum, ex quorum præscientia amor Dei aut odium nasceretur; mirum est ut ea explicarent, in quæ deliramenta lapsi sint. Quidam dicebant ipsam luctam geminorum, uni vitio, alteri merito esse versam, quod impugnat D. Augustinus epist. 106. Alij volebant parvulos quorum unus post baptismum, alter ante baptismum obierit, prævisos si viverent aliqua bona vel mala opera elicituros, quorum causâ unus alteri anteponeretur. Unde Augustinus epist. 105. ad Sixtum, versùs finem, sic inducit eos loquentes: *Deus in eis quos hinc aufert prævidit quemadmodum victurus esset, si viveret; & ideò quem nequiter novit esse victurum, sine baptismo facit & mori, sic in eo puniens opera mala, non qua fecit, sed qua facturus fuit.*

B Idem deliramentum Semipelagiani expressius docuerunt, ut apertè colligitur ex epistola Prosperi ad Augustinum, ubi refert quòd cum illi à Catholicis premerentur contra id quod assererent, Deum non dare dona suæ gratiæ, nisi supponendo initium aliquod bonæ voluntatis, exemplò parvulorum, qui cum omnes sint peccato originali astricti, nec in illis possit esse ullum initium bonæ voluntatis; quidam tamen baptismum recipiunt, alij verò sine illo decedunt; respondebant (ut refert idem Prosper) *Tales perdi, talesque salvari, quales futuros illos in annis majoribus, si ad adultam servarentur ætatem. Scientia divina prævidet.* Similiter cum urgerentur exemplò adultorum: quòd enim quibusdam infidelibus prædicetur fides, alijs verò non annuntietur Evangelium; vel quòd tali tempore venerit Christus, & non alio, non potest reduci ad voluntatis meritum, cum omnes sint, vel essent sub peccato infidelitatis conclusi, ac proinde indigni ut ad eos Christus veniret, vel eis fides annuntiaretur: *Respondebant (inquit idem Prosper) dispensasse Deum tempora & ministeria prædicationis, juxta quod prævidebat aliquos credituros, & exorturam esse bonarum credulitatem voluntatum.* Vel ut loquitur D. Hilarius Arelatenis Episcopus, in epistola ad eundem Augustinum: *Cum autem dicitur eis, quare alijs, vel alicubi prædicetur vel non prædicetur Evangelium: dicunt id esse præscientiæ divinæ, ut eo tempore, & ibi, & illis veritas annuntiaretur, quando & ubi prænoscebatur esse credenda.* Unde Augustinus in libro de prædestinatione Sanctorum, prædictis Prosperi & Hilarij litteris respondens, hoc Semipelagianorum commentum, ad merita parvulorum conditionatè futura, si ad adultam pervenirent ætatem, recurrentium, satis demirari non potest, nam cap. 13. hujus libri sic ait: *Judicari autem quemquam, non secundum merita quæ habuit quandiu fuit in corpore, sed secundum merita quæ fuerat habiturus, si diutius fuisset in corpore, unde opinari potuerunt homines, quorum ingenia non esse contempnibilia vestra indicant littere, & mirans & stupens reperire non possum, nec credere audeam, nisi vobis non credere non audeam.*

E Ex his patet, præscientiam illam futurorum conditionatorum, antecedentem decretum, non esse novam, nec à Molina vel Fonseca excogitam, ut illi immeritò gloriantur; sed à Pelagianis & Semipelagianis inventam, ut suos tuerentur

errores, præcipuè verò illum quò assererent Deum homines ad gratiam & gloriam eligere ex prævisione meritorum. Quare Prosper in initio prædictæ epistolæ, Semipelagianorum doctrinam referens: *Hæc* (inquit) *ipsorum definitio ac professio est, omnem quidem hominem in Adam peccasse, & neminem per opera sua, sed per Dei gratiam regeneratione salvari. Qui autem credituri sunt, quive in ea fide, qua deinceps per Dei gratiam sit iuvanda, mansuri sunt, præscisse ante mundi constitutionem Deum, & eos prædestinasse in regnum suum, quos gratis vocatos, dignos futurâ electione, & de hac vita bono fine excessuros esse præscierit.* Et rursus in fine ejusdem epistolæ. *Penè omnium par invenitur & una sententia, quâ propositum & prædestinationem Dei secundum præscientiam receperunt: ut ob hoc Deus alios vasa honoris, alios contumeliæ fecerit, quia finem uniuscujusque præviderit, & sub ipso gratiæ adjutorio, in qua futurus esset voluntate & actione præscierit.* Quibus verbis apertè declarat, Semipelagianos unanimiter docuisse, divinam prædestinationem ejus præscientiæ esse innixam, & Deum neminem prædestinare, nisi suppositâ præscientiâ, quâ prævidet, quid faciet voluntas creata, sub ipso gratiæ adjutorio constituta, & ad quid divinum auxilium & concursum determinabit, quod certè est ipsissima scientia media. Unde idem Prosper in eadem epistola petit ab Augustino circa hanc difficultatem edoceri, & ab illo querit, *Utrum præscientia Dei, ita secundum propositum maneat, ut ea ipsa que sunt proposita, sint accipienda præscita? Et rursus illum interrogat, An per præscientiam possit stare propositum? An verò præscientia quodam ordine sit subnixâ proposito Dei? Id est, an præscientia futurorum antecedit divinæ voluntatis decretum, & sit ab illo independens? An verò ipsum supponat, eique innitatur, ac in eo fundetur?*

10. Denique hanc futurorum conditionatorum præscientiam, à decreto independentem, eòque anteriorem, quam Recentiores vocant *scientiam mediam*, apud Semipelagianos fuisse familiarem, constat ex Fausto Regiensi, eorum duce & Antesignano: ille enim libro 2. de gratia & libero arbitrio cap. 2. docet magis de origine voluntatis humanæ Dei præscientiam derivari, quàm opera & voluntates hominum de nutu & impulsu providentiæ celestis incipere, & ait: *Prædestinationem Dei malè intelligunt astruentes quòd iude humanorum actuum causa nascatur.* Et cap. 3. post quædam verba, in quibus docet præscientiam futuri consensûs prædestinationem præcedere, concludit: *Et sic, NISI PRÆSCIENTIA EXPLORAVERIT, prædestinatio nihil decernit.* Quod etiam repetit cap. 6. & 7. ejusdem libri.

11. Respondent aliqui ex Adversariis, Semipelagianos quorum sit mentio in Epistolis Prosperi & Hilarij, locutos esse de præscientia absoluta, non conditionata futurorum, subindeque eos, locis citatis, non agnovisse scientiam mediam, eùm illa non sit futurorum absolutorum, sed conditionatorum tantùm præscientia, independens à decreto, eòque anterior.

12. Sed contra, Semipelagiani locis citatis dicebant, Deum habere præscientiam bonorum vel malorum operum, quæ in adulta ætate patraturi erant parvuli illi, qui ante eandem ætatem præmaturâ mortè rapiuntur: Sed evidens est, illorum operum præscientiam non esse absolutam, sed tantùm conditionatam, eùm implicet contradi-

A ctionem merita vel demerita esse absolutè futurâ, ætate adulta, ad quam illi parvuli supponuntur nunquam perventuri; alioquin quod nunquam erit, nec in rerum natura ponetur, posset dici infallibiliter & absolutè futurum; quod absurdissimum est, & à communi sensu penitus alienum: Ergo Semipelagiani locis citatis admittebant in Deo præscientiam futurorum conditionatorum, independentem à decreto, quæ est ipsa scientia media. Idque fatei tandem cogitur P. Annatus disp. 4. num. 24. ubi ait: *Massilienses admisisse præscientiam conditionatam, & ad illam recurrissè, quando absolutam præterere non poterant.* Consentit Suarez Tract. de prædest. cap. 5. num. 5. ubi etiam fateatur, Semipelagianos tribuisse Deo illam scientiam conditionatam de futuris actibus liberis, ante omne decretum Dei. Subdit tamen, eos in hoc non errasse, sed solum in eo quòd malè illâ usi fuerint; & Augustinum solum non reprobasse quantum ad substantiam, sed solum quantum ad abusum, & modum illum erroneum quò ponebatur à Massiliensibus: quatenus scilicet per illam dicebant exhiberi Deo idonea motiva prædestinationis, & vocationis ad gratiam; quod examinabimus & discutemus art. 4. Hic solum prætendimus, & asserimus, scientiam mediam non esse novam, nec à Recentioribus excogitam, immeritòque Molinam & Fonseca de ejus inventionem gloriarì, sed antiquissimam, & per vetustam, olimque Pelagianis & Semipelagianis familiarem, & ex insausto Faustij ingenio, ut alteram Minervam ex Jovis cerebri progenerit; eùm hæc sit perpetua hujus Hæretici vox: *Nisi præscientia exploraverit, prædestinatio nihil decernit.*

ARTICVLVS III.

Quæ fuerint Pelagianorum & Semipelagianorum motiva præcipua, ad fingendam in Deo talem præscientiam, ac excludendum decretum de se efficax, & humanas præveniens voluntates?

D Ictè varia ad hoc fuerint illorum Hæreticorum motiva, quæ fusè experdemus in Tractatu de voluntate Dei; illa tamen ad tria præcipua revocari possunt, quæ tangit D. Prosper in carmine de ingratis, versùs medium, ubi incipiens respondere argumentis Semipelagianorum, eorumque querelas propulsare, habet hos versus.

*Hic vanam insano profertis corde querelam,
Omne opus arbitri sublatum vociferantes,
Currere currentum, si non & velle volentum est.
Nec vitii pœnam deberi, aut premia laudi.
Si vel naturam obstructam, mala velle necesse est,
Vel nostro ascribi nequeunt bene gesta labori.
Nunquid non eadem sapiunt, eademque perorant,
Vestri illi quorum ructatis verba magistri?*

Prima igitur ac præcipua Pelagianorum & Semipelagianorum querela, erat de læsione libertatis, quam existimabant tolli, si divinum decretum humanas præveniret voluntates, ut colligitur ex D. Prospero in epistola ad Augustinum, ubi refert doctrinam & placita Massiliensium, sic ait: *Removeri itaque omnem industriam, tollique virtutes dicunt, si Dei constitutio (hoc est decretum) humanas præveniat voluntates; & sub hoc prædestinationis nomine, fatalem necessitatem induci &c.*

Ex